

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10, II. пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграм:
"Діло" Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. передпол.
Рукописи не заносяться.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 430 зл.
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 зл., Німеччині 750
зл., Швейцарії 3 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к. Р.
муні 150 зл., Болгарії 750
зл., Австрії 750 зл. Зміна
адреси 1 год.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Новий уряд Чехословаччини.

Чи перебудова держави?

Нарешті уконститувався новий уряд Чехословаччини в такому складі: д-р Свєгла — прем'єр, д-р Бенеш — закордонні справи, д-р Носек — внутрішні справи, д-р Срдінко — освіта, д-р Вішковски — судівництво, інж. Дворачек — торговля, Бехине — залізниця, Мльчох — публічні роботи, д-р Гоажа — рільництво, Стішбріні — народна оборона, д-р Вінтєр — соціальне забезпечення, як також провід у міністерстві для уніфікації законів і для організації адміністрації, Туччи — народне здоров'я і фізичне виховання, о. Шрамак — почта й телеграф, д-р Долянски — провід у міністерстві для народнього виживання, проф. д-р Енгліш — фінанси, д-р Калая — міністро для Словаччини. Цей уряд затверджений уже президентом Масариком.

Як бачимо, в політичному напрямі новий чехословацький уряд заступає ту саму систему, що й попередній. Це уряд чехословацької коаліції, що складається цим разом з 6 партій, які об'єдналися на платформі однакового розуміння державних konieczностей. З тих партій сильно ослаблені вийшли при недавніх виборах соціальні демократи, за те зросли в поважну силу чеські католики. Це пересуєння сил між поодинокими коаліційними партіями знайшло — очевидно — свій вислід у новоутвореному кабінеті, місця в якому заняли представники партій після відношення їх сил. Приєднання для співпраці в уряді партії ремісників і промисловців, що дотепер займала вижидальне становище, було наслідком великого ослаблення національних демократів і зросту впливів комуністів. Це приєднання було хоча кінче для заповнення нової урядової більшості.

Новий уряд є в своїй основі урядом парламентарним. Всеж таки видно, що при отворенні його не тільки зручно вимінювано ресорти між поодинокими партіями, але й не менше зручно добирано фахівців, передовсім на важливіші ресорти. Таким чином більшість міністерських портфельів опинилася в руках послів-фахівців, а в кількох випадках покидаю до уряду й фахівців своєї спеціалізації. Таких є д-р Енгліш в міні. фінансів, д-р Дворачек в міні. торговлі, д-р Калая в міні. для Словаччини, те саме означає поділення д-ра Вінтєра в міні. соц. опіки.

Не дивлячись на зручність, з якою утворено новий кабінет, він матиме дуже важке завдання. Негайно повинні домагатися від нього різні-періодичні справи, в першу чергу справа перебудови держави в заправі бажанні Словачки, Німців, Українців. Адже годі ігнорувати чужіше домагання Словаччини в напрямі автономії, годі й нехтувати Німців, що в більшій частині стоять за співробітництвом з державою, аби таким чином рятувати свої наробки, добути в боротьбі в Чехії від 1848 р. Не можна виступити й на українському Закарпатті закон неозначеної, певною мірою, як і введено дотепер. До того всього мусить уряд боротися

ще й та внутрішньою небезпечкою, а саме з незвичайним зростом комуністів, що підривають державну структуру в самій основі.

Чи знайде в собі новий уряд стільки сил й енергії, стільки рішучості, щоби здобути на такий радикальний крок, як перебудова держави, покаже найближча будучність.

Вацлав Гірса.

Нілька заміток з приводу ювілею приятеля українського народу.

Прага в грудні 1925.

28. листопада ц. р. сповнилося п'ятдесят років життя одного з визначних діячів чеського народу і великого приятеля Українців д-ра Вацлава Гірси. Будучи довший час товаришем міністра закордонних справ, він виявив велику гуманність до еміграції і у значній мірі причинився до всього того, що має українська еміграція в Ч. С. Р.

Д-р В. Гірса народився на Україні в м. Шостівці, на Волині, 28/XI. 1875 р. Чаріана природа і добродушність українського народу викликали в його душі велику любов до України, яка стала для нього ніби другою батьківщиною. Середню й високу освіту одержав він в Чехії, де по закінченні пражського університету в 1904 р. був іменований доктором медицини. Після цього два роки працював при клініках в Празі, та відбув обов'язкову військову службу як санітарний хорунжий. В 1910 р. д-р В. Гірса повернувся на Україну, працював як асистент в хірургічній клініці київського університету, а пізніше завідував лікарню князя Лопухіна-Демидова та хірургічним відділом Кирилівської лікарні в Києві. Під час світової війни ще працював у різних військових лікарнях. Тоді ж брав участь і в організації чеських дружин, був головою Союзу Чехословацьких Говаристів і членом президіальної Комісії О. С. С. Н. Р. (Відділу Чесько-Словацької Народної Ради), утвореного згідом усіх чехословацьких організацій, що відбувся в Києві 23. квітня 1917 р. Д-р В. Гірса був однодумцем проф. Масарика і стояв на чолі республікансько-демократичної течії, яка не втручалася в місцеві політичні справи на Україні, особливо в боротьбу Українців з Москалями і цим різко відмежовувалась від консервативних чеських елементів, які брали участь в реакційному товаристві "Славянское единение", корисуючись їм інших.

З доручення проф. Масарика д-р В. Гірса в 1918 р. керував пересуванням чсл. війська з України до Владивостоку. Військовий відділ в Омську знову вибрав д-р В. Гірсу членом О. С. С. Н. Р. та іменував заступником О. С. С. Н. Р. у Владивостокі. Міністер військових справ Ч. С. Р. генер. Штефанік призначив д-р В. Гірсу заступником чсл. алата у Владивостокі (після ліквідації О. С. С. Н. Р.); пізніше був він повноваженням послом ЧСР. в Росії аж до повної евакуації чсл. війська, після чого й сам в серпні 1920 р. викав вилетіти з АХХУ. репатрійними транспортом.

Ю. Коніаді в Ч. С. Р. д-р В.

са призначається уповноваженим міністром для організації внутрішньої служби міністерства закордонних справ, та ведення спеціальних справ, що торкаються Сходу Європи. В 1922 р., як заступник чехословацької влади, брав участь в женецькій конференції.

Д-р В. Гірса, як людина праці, хотів і день свого ювілею провести за роботою в міністерстві, однак численні делегації, переважно від еміграції, що прибули для привітання ювілята, перетворили цей день в справжнє свято. Велика почесна міністерства закордонних справ була переповнена представниками від різних інституцій і організацій різних націй, переважно від Росії. Можна сказати, що зібралися всі верхи російської еміграції в Ч. С. Р.: учні, письменники, політичні й громадські діячі, представники студентства й инш., а серед них де-не-де проглядали представництва й інших національностей, як остріїв серед моря. Найбільше вражали дуже мілий числом делегацій від численної української еміграції в Ч. С. Р., що всі купці склали біля десятка чоловік і репрезентували собою лише шість інституцій і організацій, а саме: від Українського університету в Празі на чолі з ректором проф. Колескою, Українського Інституту Громадянства на чолі з директором М. Шпалавом, Української Мистецької Студії — директ. проф. Мако, який пізніше ювіляту відомо із фотографії праці, студії, Українського Громадського Видавничого Фонду — Е. Вярвний пізніше творив Ш. вченка, Громади Кубанців на чолі з п. проф. Щербинною пізніше Ілюстров, "Гайдамаки" Шевченка, та ще від Студентської Громади Українського Педагогічного Інституту ім. М. Довгоманова в Празі пізніше привітання в розкішно оздобленій вініті з гербами усіх українських земель. Оце й усі, а тим часом налічується кілька десятків українських інституцій і організацій лише в самій Празі.

Річ в тому, що за декілька днів до ювілею було відомо, що офіційного улавлення ювілею не буде, тому деякі українські організації переслали привітання поштою, а більшість певно й зовсім не посилала. Зате Росіяне вислали делегації від кожної найменшої своєї організації (вони в таких випадках спеціальний нощ мають), а Українці не догадалися довідатися ранком в день ювілею в міністерстві, чи не збираються там інші люди для привітання, або не додумалися так зробити як інші просто записатися в цей день на службовий приїзд і всеж таки особисто скласти привітання ювілятові.

Тому склалося враження ніби Українці менше як Росіяне шанують ювілята, що так надзвичайно до України прихильну людину. Зайнято річ не у формі привітання, а в нашій чужині, з якою ми не повинні бути останніми серед емігрантів інших націй, підчас годинного перебування в братнього народу.

М. Обідний.

Пам'ятки: Рудня Школа — це народна фортеця, це повинні захистити у добі ліквідації!

За океану.

З діяльності "Об'єднання". — Укласти свій таво у Нью-Йорку. — Перемога Українців при виборах.

Філадельфія 25. листопада.

Об'єднання українських організацій в Америці розвивало між Українцями в Зєднених Державах агітацію на підписування акції Земельного Банку Гіпотечного у Львові. З тою метою Об'єднання опублікувало в усіх часописах національного напрямку спеціальний пошук. Часописи містять одночасно також відозву самого Зем. Банку Гіпотечного до американських Українців. Які успіхи матиме ця акція ще не знати.

Те саме Об'єднання випускає на дніх брошуру д-ра Мих. Лозинського в англійській мові.

Щодо участі в міжнародній виставі, що відбудеться на весну 1926 р. в Філадельфії, Об'єднання рішало вібрати всі потрібні відомості дотично коштів будови українського павільйону на тій виставі, його положення і величини. Для тої справи вибрано окремий виставовий комітет у складі пп.: Грицев, Дармогроз, Яліозського, Шогрина, Лєсока, о. Сполігачевича, о. Куличинського. Павільйон для такого павільйону, його будова й улавлення малиб коштувати около 20.000 доларів. Український павільйон з виробами українського домашнього промислу зможе — на думку ініціаторів його — спопуляризувати українські виробы в Америці, дати заробіток соткам наших людей у краю і за океаном і тимсамим піднести наш домашній промисл, здобуваючи для нього американський ринок.

В Нью-Йорку основано український театр під проводом придніпрянського емігранта Волод. Кедровського. Українська преса Нью-Йорку витяє цей театр дуже прихильно, бо вважає його важким культурним здобутком американської української еміграції.

В місті Оліфант (Пенсильванія) відбулися недавно вибори до міської ради. Українці виступили в союзі з німцями Славянами, через те українська ліста перемогла на цій лінії. Посадником міста вибрано передового оліфантського діяча Юрія Хиліка, інші місця в управі міста здобули також адеопільшого Українці.

Українізація на Кубані.

На кубанській партійній конференції був реферат про теперішній стан українізації на Кубанщині. З нього виходить, що у Червонодарі (Катеринодарі) українізовано дві школи — семилітні: деякі групи робфаку і педагогічний технікум. Крім цього ввели там науку української мови в 10 російських школах. В цій окрузі українізували 200 шкіл та створили цілу сітку пунктів для ліквідації неписьменності українською мовою. Партконференція виставила цілий ряд установ і партійних та професійних організацій, в які слід провести українську мову. ("Вісти").

Спізнена ширість.

Львів, 14. грудня 1925.

З трудом увігнане експозе польського міністра скарбу виріжність від безлітневих мовалізато-ських проповідей Вл. Грабського. Ніщо інше, тільки ширість, навіть легко цинічна ширість є його першою й останньою прикметою.

Мін. Здзеховський признав, що всі попередні бюджети були нереальні, фантастичні в прибутках і занадто дішні у видатках, що преліміновані доходи були наскрізь фіктивні. Польща живе понад стан, господарка на основі трансцендентального бюджету додела до позного опустіння і запустіння державних кас, нова інфляція, яка вже стража основани польської державної будівлі, наближується скорими кроками. Більш і винині біди, що не мають ніякого покриття, досягнули суму понад 400 мільонів золотих. Дефіцит в торговельно-бізнесі постійно зростає, продукція в повному занепаді. Платнича сила населення радикально зломана попередньою фінансовою політикою держави, перед якою у всієї своїй грізній величчї з'являється марево банкрутства.

Правду кажучи, ще ніхто так відкрито й так ясно не засував економічного положення Польщі, ніхто не важився в такою безцеремонністю здерти пластра, що закриває рану польського державного організму. Але тільки всього, бо скорді тільки мін. Здзеховський вступив на невідому йому, чи мало відому, чи безвиглядну ділянку суспільної медицини, його слова стали такими самими порожніми, як водільні державні каси.

Перш усього державний бюджет за рік 1926 з двох мільярдів (Владеслава Грабського) обнижується на півтора мільярда, себ-то скреслюється з прелімінара Вл. Грабського пів мільярда. З першого погляду здається, немов би в бюджетових видатках робилося незвичайні ошадності, однак без перепитання, чи зруйнований податник може дивинути на собі тягар півтора мільярдного бюджету. А тих непомирних тагарів справді ніхто не в силі вже дивинути. Українське селянство, яке згідно з авторитетним твердженням б. міністра фінансів Міхальського платило 3 і пів разів вищі податки від польського, сьо-

годня лежить на обох лопатках без вигляду на якунебудь поправу з єдиними виглядами на голод і нужду. Про відносини в торговельно-бізнесі от хоч би такий факт, який недавно стався в Станиславові: Один з купців — Полаків, який за австрійських часів доробився і мав одну з кращих фірм, тепер, знищений бездумними й бездумними вимогами польської податкової системи, позиснася, лишаючи вельми вимовну записку такого змісту: „Со ті масосна діла, то ті тиска одобрела“. Торговля в Польщі ско-чується по похилій площині в пропасть. Ті самі відносини існують в промислі. Найповажніший промисловий підприємств, які існують від пів століття або й більше, захитані і припинили продукцію, внаслідок чого тисячі робітників викинено на брук. Бороняться перед соціальними заворушеннями, а то й революцією, держава з податкових грошей для безробітним допомоги. Але як довго може тягнутися такий стан, тим більше, що чяло безробітних не меншає, а зростає?

Польща живе понад стан. Єдиним податком в цьому положенні, єдиним засобом, щоби той стан змінився є ошадності. Чи був хоч один фінансовий хірург в дозгому хороваді польських міністрів, який не декламував би про ошадності? Чи не було й нема спеціальних комісарів від ошаджування, які зі своїм штабом тільки коштують великі гроші?

На чому ж думає шадити коаліційний міністр фінансів. Обниження платень і редукція урядовців та редукція двох тисяч офіцерів, що в стилізації п. міністра не виглядає так дуже грізно, бо там говориться лагідніше про ошадність у військовій ділянці 150 міль. в річево-адміністративній 120 міль. і в особово-адміністративній теж 120 міль. Іншими словами: Около п'яти тисяч людей мусить піти на „зелену пашу“, або 25 тисяч (урядовці й офіцери з сім'ями) мусять бути позбавлені основ існування. Коли зважити, що на протязі семи літ розбудовувано важку й нездарну бюрократичну машину, заповнювану ті колісцата всяким нездарним елементом, віддано йому повноту влади без ніякої громадської кон-

тролі і без контролю з боку „народного“ союзу, то цей крок треба вважати спойаді дуже радикальним болючим „царським розкопем“. Та одночасно не можна забувати й того, що на протязі семи літ зі зважанням, гідним кращої справи, всім тим підготованим урядовцям представлювано Польщу як Ельдорадо для них, що їх на-вчено бути непродуктивними, при-вчено їх жити теж понад стан, по-турано хабарництву, підтягнуто їх на „високі“ шадли суспільної до-бнини, а сьогодні нечаяно стручу-ється їх на суспільне дно. Очеви-дно, ті люди будуть невдоволені, вони теж гірко нарікатимуть на „матку“.

Та сама редукція є мало доціль-на, якщо для зредуктованих не ство-ритись підстава існування. А тих основ власне нема. Оже що вони будуть робити, як і з чого жити? Хіба, що творитимуть матеріал до „диверсійних вагач“, взагалі ста-нуть розсадниками дальшої демо-ралізації, яка зростає на ґрунті нуж-ди. Ось те блудне колесо, з якого важко вийти і з чого не хотять злати собі справи польські велико-державці.

Про заграничну позичку вислов-люється п. міністр фінансів з іро-нією. Справді, коли позичка є не-осажна, то крім іронії нічого не ли-шається.

Погляд в будучину замкається фразою, що — мовляв — Польща є багата та що є ще всякі можли-вості для опанування положення. Огіс то незвідомі можливості є фантастичною „конкретизацією“ плянів і сподівань коаліційного міні-стра фінансів. Він мав відвагу ствердити існуючий стан, однак не мав ні відваги, ні сили, ні змо-ги заглянути за заслоном хоч би найближчої будучини.

„Нова польська економічна полі-тика“ — якщо можна її так назва-ти — крім спізненої ширости нічим не відріжнюється від старої. Є во-на компромісом між вчора і нині і мабуть завтра, компромісом між вимогами підраного капіталу і безробітної армії праці з одночас-ним знехтуванням вимог і потреб великої селянської маси. Є це мо-же один з найгірших компромісів, який все бере, а нічого не дає, крім одного: гіршого положення з кож-ним днем.

Тому й не диво, що одним з наслідком експозе п. Здзеховського є дальший спадок золотого. Ф. Ф.

По широкому світі.

Чехословаччина має в найбли-щих днях признати de iure уряд С. Р. С. Р.

Конгрес комуністів, 14-ий з черги, почався дня 11. ц. м. у Мо-скві.

Земинані Держави мають при-готований теоретичний плян мобі-лізації на випадок війни. Вони в силі були би вистачити 4-мільонову армію на протязі 24 годин.

Німеччий соціалісти парламен-тарно: фракції сформулували на адр-ресу Гінденбурга свої умовини, на яких можуть узяти участь у піддер-жанню коаліційного уряду. Вони домагаються: 1) гарантії республі-канського ладу Німеччини, 2) євро-пійної боротьби з усіма, що хотять захитати республікою та конститу-цією, 3) ратифікації вашингтонської конвенції про 8-годинний день пра-ці, 4) утримання існуючих подат-ків від стану власности, 5) розши-рення державної оліки над безро-бітними, 6) підготовки закону про скількість годин праці, 7) під-вишки для низших урядовців, 8) накладення податку на податков-листі.

Ірландський парламент (віль-ної держави) потвердив 71 голосо-ми проти 20 договір щодо кордо-нів між двома частинами Ірландії.

Рада Ліги Нац. і вибери дво-х нових членів до „Комісії для між-народної інтелектуальної співпра-ці“, на місце філософа Анрі Берг-сона, що зрікся місця внаслідок недуги і на місце італійського пра-вника сенатора Россіні (причини вну-трішньої політики). Кандидатом на-перше місце є міністр Пенлеве, ві-домий математик, член Академії Наук, на друге італійський міністр справедливости Рокко.

Кривава границя.

Процес проти офіцера-садиства.

У Бухаресті почався тому кілька днів процес проти поручника румунської армії Марареску, який допустився багату злочина убийств і грабунку будучи на становищі пограничного конвенту з однієї місцевості над Дністром. Своїх злочинів допустився він в часі, коли з України ат-кало багато жидівської та російської бродяжії від большевиків. Усі ті злочини мали зі собою великі суми грошей і дороговціностей. Марареску разом зі своєю залогою перевозив їх на румунській беріг, а потім безпощадно грабував. Він має на сумішню близько сотні убийств

М. ВОЗНЯК.

Памяти великого будівничого Новітньої України.

(Продовження.)

Побут Костомарова у Харкові мав також рішачий вплив на ха-рактер його розумової діяльності. Тут виробив він свій, так сказатиб, Костомарівський погляд на тракту-вання історії. Коли він перечитував усього роду історичні книги й по-тав вдумуватися в науку, зродилося в його голові питання, чому по-всюди історія дається виклад про-лианчних державних діячів, деколи про закони й інституції, а легкова-жать життя народної маси. „Бід-ний селянин хлібороб-працівник не-наче не існує для історії — писав Костомарів у своїх спогадах про той час, коли він переступив поріг храму історичної науки; чому істо-рик не говорить нам нічого про його побут, про його дукове жит-тя, про його почування, спосіб його редоща і журб? Швидко я при-шов до переконання, що історію треба студіювати не тільки з мерт-вих летописів і записок, а й в жи-вих народі. Іє може бути, щоб ві-ки минулого життя не відбилися в житті та вгадках потомків; треба тільки ввійти за пошукування — й лавно найдеться багато такого, що досі занедбала наука.

І роздумуючи над тим, від чого за-чатий, прийшов до висновку, що тер-

ба зачинати від студіювання наро-ду, серед якого жив, отже україн-ського. З такою думкою пере-читав українські пісні у виданні Мак-симовича з 1827 р. й „Запорож-ську Старину“ Ізмаїла Срезнев-ського, а особите зближення Ко-стомарова до С—рого сильно скрі-пило його змагання до вистудію-вання української народности. Від українських традиційних пісень пе-рейшов Костомарів до читання українських літературних творів. Досі крім Енеїди Котляревського не читав ніодної української книги. Дістав повісті Квітки, але не міг зрозуміти його „Солдатського па-трета“; іритувався, що не було укра-їнського сляника. Незрозумілі сло-ва поясняв йому його слуга. Крім того звертався Костомарів до зна-йомих Українців за поясненнями поодиноких слів і зворотів.

Перечитавши в короткім часі все, що надруковано по українськи, за-думав „ближче познайомитися з са-мим народом не з книг, але з жи-вого слова, з живого приставання з ним. Із цієї ціллю — пише Ко-стомарів у своїх спогадах — я по-чав робити етнографічні екскурсії в Харкова до сусідніх сіл, до шин-ків, що в тім часі були справжні-ми народними клубами. Я слухав мову й розмови, записував слова й вислови, вмішувався в розмови, розпитував про народне життя-буття, записував людські мені мистки й приносилював сміхати со-бі пісці“. На все те не жалюся і

грошей, чи даючи їх просто в ру-ки, чи кормлячи й підполюючи сво-їх розмовників.

Захоплення Костомарова украї-нським фольклором відбилоса на нім двоюко. Воно піддавало йому деякі теми, форми й вислови для його власних українських віршів, що їх почав писати під впливом заці-кавлення українською літературою і під впливом особистих звязків із українськими письменниками, го-ловно Гулаком-Артемівським. Крім того воно додавало поживи ро-мантичній течії, яка не тільки по-несла Костомарова з собою, що торкається його літературних творів, але й лишила глибокі слі-ди в його наукових історичних працях і особистім житті. А коли до сказаного додати харківське сла-волюбство, під впливом якого Ко-стомарів узявся за вивчення поль-ської й чеської мови, то будемо-мати всі головні складники сій-тогледу Костомарова в часі, коли він раз на заведі покидав Харків.

А покидав Костомарів Харків, переживаючи великі прикрости на-своім науковім шляху. Здавши ма-гістерський іспит в 1840 р., він за-думав стати професором універ-ситету й написав у 1842 р. дисерта-цію про причини й характер уні в західних українських і білоруських землях. До справи вмішались ду-ховні ефе́ри й під їх підшепг дис-ертацію знищено за те, що її ав-тор гудив духовенство, називав

т. н. В 1843 р. подав Костомарів другу дисертацію, на тему Істо-ричного значіння східнославянської устної словесности, де між иншим на підставі українських пісень про-бував показати психологічні типи з українського життя. І хоча про-нову дисертацію відзнавали голо-си, що сільські пісні не заслуго-вують на те, щоб на їх основі пи-сати наукову розвідку, вдалося Ко-стомарову в січні 1844 р. оборо-нити свою дисертацію й він одер-жав ступінь магістра історичних наук. Однак кафедри не дали йому в Харкові й він поїхав на вчи-теля рівенської гімназії на Волині, де й познайомився ближче з міс-цями головних подій Хмельниць-ко, задумавши написати історію Богдана Хмельницького.

Вже в переїзді з Харкова до Рівного задержався Костомарів де-який час у Києві, де між иншим познайомився з Кулішем. Київ сгав найближчою мрією Костомарова й в цім напрямку робив він небезуспішні заходи, бо в липні 1845 р. він уже жив у Києві зразу гімназійним учителем, а від червня найближчого року університетський професором історії Росії. З Волині приїхав Костомарів до Києва з великою збіркою традиційних пі-сень, переказів і оповідань, які або сам записав або доставляли йому його ученики.

(Продовження буде.)

і київці: деякі продали, інші відмовилися, оскільки суму Нобелівського фонду, Давид Сібан мав віддати про значення Реваль-оскент-ольоніх досліди.

— **Малоросія в театрі.** У вісній постановці театру Юного "Синя птиця", що виступає тепер в ім. ім. театру (Deutsches Volkstheater), головні м. ім. сцену п. д. "Малоросія". Сцена представляє українське селянське життя і це в оці красочнім живо українських народних стоїть: композиція флор і фавн образів. З артистів, що виступають у цій постановці, одні говорять чисто по українськи, інші тільки намагаються так говорити.

— **Фашисти у Фавні.** У Парижі почав виступати новий денник "Нове Століття" з підзаголовком "Орган загальнонаціонального зобов'язання для забезпечення політики перемоги". Є не орган фашистів: його редактор — єдиний з редакторів монархістичної "L'Action Française", Вальон. Між співробітниками оголошено чимало відомих прізвищ з літературного, мистецького та журналістичного світу.

— **Пам'ятник у честь Данієла Ніхота.** В Еспані, громада села Гобоса, ошановуючи на прохання семи років дав пам'ятник, один Данієл Ніхота на його славісний коні Розинті і другий Санчо Панса на менше славісний коні Ручіо. Перший пам'ятник матиме 32 метри висоти, другий 28 і оба стоять на рівнині Ля Манча. Коштує їх буде 40 мільйонів.

— **Пам'ятник Бернсона.** У словацькому місті Мікулас дали почин до складки пам'ятник корейському письменникові Бернсона, який у свій час у відеотипі листів до графа Алоніо протестував проти гнету Словаків на Мадриці. Як відомо, Бернсон у свій час ставав також у війні оборони, помістивши статтю в німецьких часописах, у зв'язку з університетською справою.

— **З'їв.** В кілі "Мариселька" висвітлюють прем'єру "У віри Нігарі". Є не одна із країнних фільмів з американського життя. Його попереджає шест'ятова комедія "Медові тижні" Чарлі Чапліна. — У кіно "Коперник" і "Лес" висвітлюють хай гарну і виховуючу фільму "Мати Четверта заповідь Божа" теж з американського життя.

Життя спілка Робітня білля й сукої
впрод. **ТРУД** дає хліб і науку зверх
Львів, Ринок 32. пів сотки дозв'язі
966 Чому йдете до чумих! 3-4

3 судової салі.

(Політичний процес українських селян у Львові.)

4-ий день розправи.

Дня 4. грудня переслухували обвинувачених Юрка Дубинського і Миколу та Івана Телішуків. Всі вони звідують, що політична поліція видобувала з них звинувачення при допомозі побиття та знущань. Дубинський каже, що його били так дуже, що він мимовільно віддав моч. Ці звинувачення обвинувачених викликають велике враження на всіх присутніх. На запит прокуратора: чи Мазури ходять на українські селі з колядою до українців, обвинувачений Телішук відповів, що Українці йдуть в часі латинських свят колядували до Мазурів, а Мазури йдуть на українські селі з колядою до українців.

5-ий день розправи.

Дня 7. грудня слухали обвинуваченого Миколу Данишів, Михайла Ізиді, Дмитро Юркевич, Василь Григорчук, Іван Гайовий, Степан Григорчук, Василь Рогович і Василь Вишніваков. Усі вони звідують, що мали жертвою провокації з боку Миколы Григорчука (жовтого) і Гаврила Гроссера (чорного), а крім цього списують знущання на поліції.

Велике враження на всіх зробило те місце з акту обвинувачення, де говориться про 10 тисяч золотих, які одержав член селян Черемхів Юліан Лінде з ПКО (Польська Каса Опашності). Той самий Лінде був одним з директорів ПКО і саме підляючи вержавський прокуратор завадив проти директора Лінде карне додержання в справі господарки гринки ПКО.

6-ий день розправи.

Дня 8. грудня переслухали дальших обвинувачених з селі Заліж, Загріновського, Геміука, Мих. Вишнівакова, Юрка Григорчука, Василя Нагорняка сина Дмитра, Василя Нагорняка сина Миколи і Григорчука. Всі вони агідно стверджують, що до них політичної організації не належали, а були жертвою провокації Гросера (чорного) і Григорчука (жовтого). В годині 3-й провідник трибуналу відложив розправу до наступного дня на 9-ту год. ранку.

7-ий день розправи.

10-го грудня переслухали обвинувачених звідують, що починається доказове поступування і переслухання свідків. Першим свідком виступив Кулик, власник села

Цікави. Нікого з обвинувачених не пізнав і думав, що ініціатором нападу на двір був Кулик, хоча звинувачення між ним і двома були якісь зв'язки, а вони тоді мали намір до хресту його сина. Додає понімає, що Кулик не був побожний і закликав в селі всім жінкам. На запит оборонців стверджує, що вона на це ніяких доказів не має, а тільки підозрює, що ніякий цей напад на двір був викликаний проти інженера, який управляв її добрими та маєтком і проти неї.

2) Свідок Ежен Скудівський, інженер родом з Кошова оповідає широку історію нападу, але нікого з присутніх не пізнає.

3) Свідок Іван Лозек зі Слобідки, швагер одного з обвинувачених, заперікається, що саме того свого швагера. Він стверджує, що той ніколи не був, щоб він не вступав з урядом до війська, бо буде революція. На запит оборонців не зміг вказати, що таке революція.

4) Св. Ашенбедер зі Слобідки знає, що один з обвинувачених, а саме Юркевич питає його, що таке організація. Свідок укріпив 4 реальні класи і є членом польського сою. тов. "Синя" в Коломиї. Він знає дуже корисно для обвинуваченого і на відповідальні питання оборонців Паєнічного виразно зазначає, що в розмові Юркевича не бачив нічого антидержавного, бо який щось такого бачив, то був би доніс на поліцію, а свідок, як сонце зайшло так сонце зійде" не вказав протидержавним.

5) Свідок Домбровський Леон, командант політичної поліції в Коломиї, не подає нічого нового для справи, а тільки на питання оборонців оповідає про Гросера. Представляє його як мігичку поштов. Після двірочних поліційних доносів в 1919 р. Гросер мав прихити в Коломиї, там же оженився в Падихах, працював на фабриці братів Віскупських в Коломиї, а потім зачав "виштовову роботу" і мав у тому певний успіх і поспіх серед населення. Всі зусилля поліції, щоб його зловити були даремні.

6) Св. Кальман Ротштайн, шпикер в Хлібичині, оповідає про хід нападу на його коршму і просить Високий Трибунал, щоб вказав йому говорити по українськи, бо він по польськи не вміє. Просьбу свою мотивує тим, що жме серед українського населення.

В год. 3-й перерва провідник трибуналу Ангелський розправу до наступного дня то є 11. грудня год. 9. ранку.

† Посмертні згадки.

О. Василь Сологуб, парох, помер у Наконечині, при Яворові, дня 2-го п. м. Був парохом і в турчанській поліції, в Тарнаві вийшов. У Наконечині жме несподував і не мав сили підтримати по цю свого попередника і його товаришів і до того війна знищила його ділом. Родина вихажда, він був арештований, а за польської влади пересидів доволі довго на Домбю, інтернований, потім довгий час в'язкою ховався і це було причиною його смерті. Приїшов до Тарнави вийшов у 1887 році і в заведенні під оглядом культурним і освітнім поет, а головне в парохії займався широким енергійно до праці. Боротьба з в'язкою Жидів була першим його завданням. Він і довів до того, що сила того елементу в парохії була зломана, одна з головних пляшок мисли втікати до Палестини, перед судовою карою. Працею над церквою довів до того, що в його парохії поставили бойки першу в тих столах нову велику церкву 1930 р., а за тим пішла будова церкви за порядком у цій околиці — лише столиця Турка до них не спромоглася на будову своєї святын. Покійний захоплював навід до поліпшення господарки і проводив часто в поліції в освітній і політичній роботі. Всі турчанщини передле йому в останнім покладі слово призначення. Земля йому пером! — **Бойко.**

Михайло Григорович, смер. урядник родом з Чернівців, помер дня 5. грудня в Тернополі в 71 році життя. Покійний, родом зі Снятина, був довгі літа діяльним членом усіх українських товариств в Чернівцях. Перед двома місяцями приїхав до Тернополя — як казав — умирати між своїми. В. Я. д.

ОПОВІСТКИ.

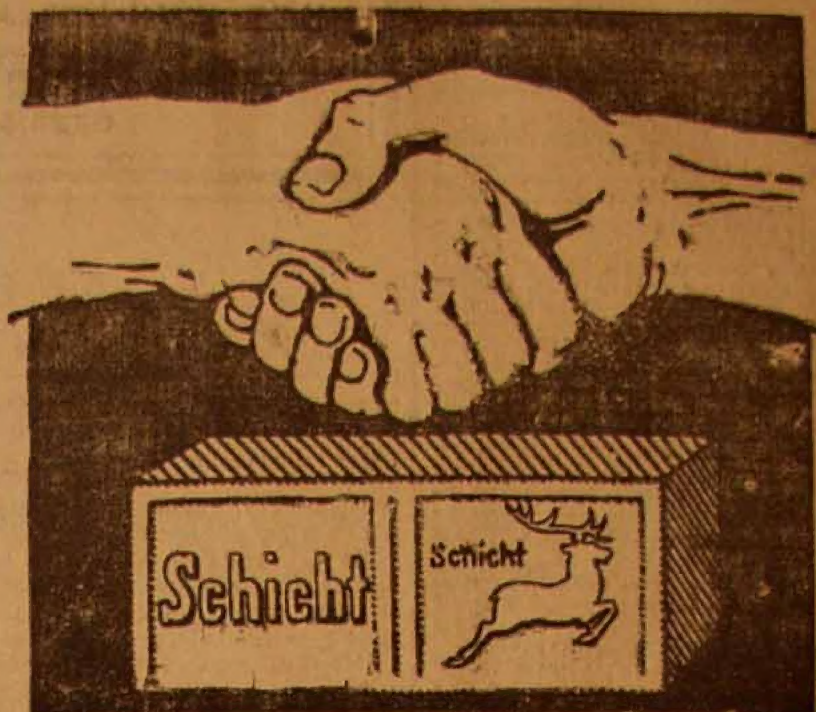
Старанням Українських Товариств в Стрию, вбудується в четвер, дня 17. грудня п. р. у салі Народу Дому Концерт в столітні роковини смерті Дм. Бортовського. Початок о год. 8. веч. 942 1-2

Курс ручного трикотажства, який улаштує Кружок ім. Ганни Варайков, розпочинається невдало 15. к. м. в год. 6-й вичером при вул. Мохнацького 12/1.

Дрібні оголошення.

ПАРОХІЯ, Старав біля Хирова (каїматична місцевість) до зямлі. 928 3-3

Правда побіджає!

Нерозлучні

охоронні знаки ОЛЕНЬ і ШІХТ
є найліпшою гарантією доброти і чистоти мила
Хто дбає про білля і про руки
Хто бажає заощадити собі труду,

Хай не дозволить вмовити в себе, що інші мила є рівнож добрі:
Хай жадає тільки найліпшого мила „Олень-Шіхт“.

1-1

СІАНОЧКИ для дітей і дорослих по курячий пінах, також печ, жиді, ваги, знаряддя, пильники, паси, гурти, поштові, пана. И ШУМАН, Львів, вул. Красівських 18 а. 879 8-15

МІД-ЛІТОВУ з власної паски чистий, правлений без домішки під гарантією в 5 кг. близько оплачено по ціні в золотих рівнозначності 2 дол. по денним курсу висил є Ежен Віліньський, Збарж. 881 5-8

ФОРТЕПІЯНИ, п'яніна, фісгармонії першорядних фабрик, найновіші моделі, мало ужиті стали на складі — наїдемо ще пропаст, міне тільки за готівку: ГАНАС, Львів, Плянська 21. Те ефон 35-45. 931 2-5

ПРИЙМУ негайно хатні до науки механічного ремесла Ю. Ломача, Сенкевича 8. 945 1-2

ВІДІЛ ФІЛМ ГОР-А „ПРО ВІГА“ в Сокалі прийме негайно урядовця, який обов'язком буде крім акторування канцелярських чинностей при повторній Канцелярії фільмів, — ведення оглядів заївно-просвітної праці в поліції. Платня після умови: — зголошення пересилати на руки голови Філі д-ра О. Ріпешького, адвоката в Сокалі. — Сокаль, дня 6. XII. 1925 р. — **Валді Філі Тов-а „Проста“ в Сокалі.** 947 1-1

УНЕВАЖНОЮ, вкратений дня 9. XII. 1925 р. „Dowód osobisty“ ч. 3684 албуму студентів, виданий Університетом Яна Казимира у Львові, на назвине Дубляни Богдана. 950 1-1

В ПАРОХІЇ Струтинській п. п. Рожніти розпочинається з весною 1926 р. будова нової церкви. Будівництво рефлектує о пю будову можуть висити свої оферти до місцевого уряду парохіального по комелі грудня 1925. 911 1-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Детинистичне заведення
д-ра Шимона Раппапорта і
Якова Насса

Львів, вул. Синьгуська 17/11.

Пилькування й вишкарплення зубів без болю. Шугучі зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пациєнти з провідних поважаються в найкоротшому часі. ПТ. урядовця та студентам значна знижка. 908 4-1

АРХІТЕКТ

Иосиф Геваніцький.

державний упол. будів. в Ходорові виконє плани і кошториси на будови шін, перков, мети, будинків і м. по прастиних пінах. 940 1-4

Кооператива тринотарських виробів ручних і машинних.

„АЛЬФА“

при вул. Коральницькій ч. 1. приймає всілякі замовлення і переробки Матеріал добірний. Виконання дуже старанне, ціни невисокі. 10-15

Музичні Інструменти

для учнів і аматорських кружків під гарантією поручає краєва фабрика

ФР. НЕВЧИК

871 Львів, Городецька 2 б). 5-10

Подяка.

Високоповажаному д-рові Ф. спеціалізові лічильні машини проводів, а перетовсім операторові Яноку Львів, вул. Трибунальська 3. за переведення операцій впрок і невдалою дбанням шкільним мною по огляді, що помогло мені перебити операцію безболізно — і в короткім часі зловити поджати — пересилаю цим моє щире Спаси Бог.

Ріанож вобовязаний в шире поджувати примареві Санаторії Каса Хоми д-рові Валіхевичеві, асистентом д-рові Гросе і сестрам цієї Санаторії за наданням людську і дбайливу опіку, з якою вони відповіли до мене, як і до всіх товаришів. Львів, 11. грудня 1925.

944 1-1 НІТ Петро.

КОНКУРС.

Управа Повітового Союзу в Сокалі розписує огни конкурс на посаду постійного організатора-ревізора, якого обов'язком буде ведення організаційного відділу Пов. Союзу, та відвувати ревізію союзних Кооператив. — Від кандидата вимагається фахового знання, та показники відбуття практики в кооперативних установах.

Платня після умови, посада є до об'єкта негайно. — Сокаль, дня 6. XII. 1925 р.

Ширіть наш часопис!